Ndi nga ta hani nkhetheni wa SGB?

Nkhetheni a nga tiwa na u tou sekondiwa fhedzi nga muthu ane a vha muraḓo wa khathegori ya SGB yeneyo. Muofisiri wa khetho u fanelwa u ṋekedzwa fomo ya u ta vhathu ye ya ḓadziwa nga monitha, nkhetheni na musekondi, hu sa athu fhela maḓuvha a sumbe kana ho sala awara dzi siho fhasi ha dza 24 musi muṱangano wa khetho u sa athu farwa. Hu nga musi tshi tshifhinga tsha u ta vhathu muṱanganononi wonoyu, tenda ha vha na muṅwe muthu wa khathegori yeneyo ane a ḓo sekonda u tiwa ha uyu muthu, nahone fomo dzo teaho dzi tea u ḓadziwa muṱanganoni wonoyo. Hu tea u vha na khoramu ya 15% ya vhabebi vha re kha mutevhe wa vhakhethi u itela uri muṱangano wa khetho na u ta vhathu u kone u ye phanḓa. Arali zwa sa ralo muṱangano uyu u tea u fhiriselwa kha ḽiṅwe ḓuvha.

Hu khethiwa nga nḓilaḓe?

Khetho dzi itiwa kha mabammbiri a u khetha. Bammbiri ḽiṅwe na ḽiṅwe ḽa u khetha ḽi tea u vha na tshiṱemmbe tsha tshikolo kana tshiṅwe tshithu-vho tshi no vhonala hu u itela u thivhela vhaṱapenyedzi. Muthu a re na pfanelo ya u khetha u khetha lwa tshiphirini a posa bammbiri iḽo bogisini ḽa mabammbiri a u khetha. Vhathu vho tendelwaho u khetha vha nga humbela thuso kha vhaofisiri vha khetho arali vha sa koni u khetha nga vhoṱhe.

Hu bvelela mini nga murahu?

Musi voutu dzo no vhaliwa, muraḓo muṅwe na muṅwe wa SGB we a khethiwa u tea u ḓivhadziwa nga luṅwalo uri o khethiwa. Ṭhoho ya tshikolo vha tea u vhidza muṱangano wa u thoma wa SGB hu sa athu fhela maḓuvha a 14 u bva tshee khetho dza vha hone u itela uri vhaofisiri vha khethiwe. Musi vho no khethiwa, ṭhoho ya tshikolo vha tea u ḓivhadza mulanguli wa tshiṱiriki vhathu vhe vha khethiwa nga luṅwalo.

Vha elelwe:

SGB na nnyi na nnyi a no shuma khayo vha na vhuḓifhinduleli kha vhathu vha tshitshavha tshine tshikolo tsha vha khatsho. SBG yo tea u vhidza miṱangano ya u ḓivhadza khathihi na u vha na vhuṱanzi uri tsheo ye ya dzhiwa malugana na u gonyiswa ha mitendelo (tshikulufisi), kana tsheo dziṅwe-vho khulwane, dzi a tekedzwa lwa tshidimokirasi nga vhunzhi ha vhabebi.

Vhunzhi ha vhabebi na vhathu zwitshavhani vha a teledza u tenda u tiwa ngauri vha vhona u nga a vha nga ḓo kona u wana tshifhinga vhunga vha tshi shuma mishumo ya tshoṱhe. Zwi re zwone ndi zwauri, musi muraḓo ya SGB yo no khethiwa, muraḓo iyi i ita uri miṱangano i fariwe nga zwifhinga zwi no fusha vhabebi vha no shuma na vha sa shumi.

Kha vha vhe na vhuṱanzi uri vha a pfiwa nahone vha khou shela mulenzhe kha pfunzo ya ṅwana wavho nge vha tenda u vha nkhetheni wa SGB kana nge vha ta vhonkhetheni vhonevhone vha no ḓo dzhenela khetho dza SGB. Vha dovhe vha vhe na vhuṱanzi uri vha khethe nga ḓuvha ḽa khetho dza SBG. Sa muraḓo wa tshitshavha ane a nyanyulwa nga vhumatshelo ha pfunzo khathihi na vhumatshelo ha Afrika Tshipembe, kha vha ite uri vha pfale.

Arali vhe na mbudziso, kha vha kwame Ṭhoho ya Tshikolo tshavho, Ofisi ya Tshiṱiriki kana vha Muhasho wa Pfunzo ya Muteo kha (012) 357 4277.

ensuring quality learning and teaching for all

Khuwelelo kha vhabebi na vhathu zwitshavhani

Kha vha shele mulenzhe kha Khorombusi dza Zwikolo (SGBs)

Kha vha vhale hezwi

Khuwelelo kha vhabebi vhoṱhe!

Kha vha shele mulenzhe kha u tikedza pfunzo ya vhana vhavho nahone vha ite uri Khorombusi ya Tshikolo i vhe dzomo ḽavho tshikoloni.

Hu na zwikolo zwa 24 000 zwa phabuḽiki fhano Afrika Tshipembe nahone tshikolo tshiṅwe na tshiṅwe tshi na Khorombusi ya Tshikolo (SGB) ye ya khethwa lwa tshidimokirasi. Nga u shela mulenzhe kha khetho dza SGB, mubebi muṅwe na muṅwe u vha o wana tshifhinga tsha u vha tshipiḓa tsha fulo ḽa Muvhuso ḽa u khwiṋisa mvelelo dza u guda khathihi na u thusa muvhuso uri u swikelele tshipikwa tsha u funza pfunzo ya maṱhakheni zwikoloni. Ndi tshone tshifhinga tshavho hetshi, sa mubebi kana sa mudzulapo tshitshavhani, tsha uri vha khwiṋise zwikolo zwashu.

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Khorombusi ya Tshikolo ndi mini?

Khorombusi ya Tshikolo i shuma u vha na vhuṱanzi uri tshikolo tshi khou tshimbidzwa zwavhuḓi nahone hu si na zwikhukhulisi. Khorombusi dza Zwikolo dze dza khethwa lwa tshidimokirasi dzo tea vhukuma kha u khwiṋisa mbonalo ya pfunzo; kha u vha na vhuṱanzi uri hu na kuvhusele kwonekwone; kha u vha na vhuṱanzi uri zwikolo zwi shumela vhathu zwitshavhani khathihi na u fusha zwe vhabebi vha lavhelela; kha u thusa uri masheleni a no shumiswa pfunzoni a bviswa nga vhoṱhe vha no shumisa izwi zwikolo kana nga zwitshavha nga huswi khathihi na kha u lwa na khethululo nga mirafho, khethululo nga mbeu na zwiṅwe-vho zwiito zwa khethululo khathihi na u fhelelana mbilu ho vhifhaho. Khorombusi dza Zwikolo dzi na vhuḓifhinduleli kha tshitshavha nahone dzi tea u shuma dzo ḓiimisela na u ḓigana, hu u itela u sika nzulele ine ya ḓo ita uri u guda na u funza ha maṱhakheni hu vhe hone zwikoloni zwashu.

Khorombusi ya Tshikolo i shuma mini?

Khorombusi dza Zwikolo dzi na mushumo muhulwane siani ḽa u sima phoḽisi dzi no kwama mafhungo a no fana na nyambo, ngudavhurereli, mitendelo (zwikulufisi) na khoudu ya vhuḓifari ha vhagudi. Fhedzi-ha, zwi tea uri zwi vhe khagala uri khorombusi dzi a kombetshedzwa u sika phoḽisi dzine dza:

- Tendela vhana vhoṱhe vha Afrika Tshipembe vha tshi dzhena zwikolo;
- Ṱuṱuwedza mikhuvha (veḽu) ya u lwa na khethululo nga mirafho khathihi na u ṱuṱuwedza u lingana vhukati ha vhagudi vha vhatukana na vha vhasidzana;
- Thusa zwitshavha uri zwi ṱhonifhe na u ṱanganedza tshaka dzoṱhe dza vhurereli na mvelele dzo fhambananaho dzi re shangoni ḽashu;
- Ṱuṱuwedza vhana uri vha ambe nyambo dzo fhambananaho dza fhano ha hashu nauri phoḽisi idzi dzi tea u ṱhonifha pfanelo dza vhana khathihi na u ṱuṱuwedza nḓila dzi si na tshiṱuhu ngomu dza u lamula phambano.

Ndi ngani vhabebi vho tea u shela mulenzhe kha SGB?

Vhone sa mubebi, ndi hone vho wana tshifhinga tshavhuḓi tsha u ṱuṱuwedza uri vhagudi vhoṱhe vha re zwikoloni vha vhuelwe, nge vha shela mulenzhe kha Khetho dza Khorombusi dza Zwikolo. Ndi vhuḓifhinduleli ha mubebi muṅwe na muṅwe uri vha vhe na dzangalelo khathihi na u ṱuṱuwedza zwithu tshikoloni tsha ṅwana wavho. Hu vha hu u itela u vha na vhuṱanzi uri tshikolo tshi tea u funza vhana pfunzo ya maṱhakheniṱhakheni. Tshenzhemo yo no ḓi zwi sumbedza uri zwikolo zwine khazwo ha vha na u shela mulenzhe ho dziaho ha vhabebi zwi a shuma zwavhuḓi malugana na pfunzo na mikhwa u fhira zwikolo zwa vhabebi vha no rembeḓisa zwanḓa. Hezwi zwi khwaṱhisa fhungo ḽauri mubebi u fanela u shela mulenzhe kha kutshimbidzelwe kwa tshikolo tsha ṅwana wawe, zwino Khorombusi ya Tshikolo ndi yone nḓila. Kha vha litshe u rembeḓisa zwanḓa! Kha vha finye vha shele mulenzhe pfunzoni ya ṅwana wavho vha ḓise tshanduko afho tshikoloni. Ndi mushumo wavho sa mubebi kana muraḓo wa tshitshavha uri vha thuse nga hune vha kona. Mbuelo hu ḓo vha u khwiṋiswa ha pfunzo ya ṅwana wavho ine ya ḓo mu ṋea vhumatshelo ha khwiṋe vhutshiloni khathihi na u vhuedza shango ḽashu ḽa Afrika Tshipembe.

Khetho dza dziSGB ndi dza lini?

Ndivho ya khetho dza Khorombusi dza Zwikolo dza tshidimokirasi ndi u sima Khorombusi dza Zwikolo dzi no ṱanganedzea tshikoloni tshiṅwe na tshiṅwe. U ya nga Mulayo wa Zwikolo wa Afrika Tshipembe, Khorombusi dza Zwikolo dzi tea u khethiwa miṅwahani miraru miṅwe na miṅwe. Khetho dzi no khou ḓa dzi ḓo vha hone kha ṅwedzi woṱhe wa Ṱhafamuhwe 2012.

Muraḓo ya SGB ndi vhonnyi?

Khorombusi ya Tshikolo i vhumbwa nga vhashelamulenzhe vhahulwane: nga maanḓa vhabebi, vhagudisi, tshiṱafu tshi si vhagudisi, vhagudi (vha Gireidi 8 na vha gireidi dza nṱha hayo) khathihi na muraḓo ya tshitshavha. Vhagudi vha vha muraḓo lwa ṅwaha muthihi fhedzi ngeno iyi miṅwe muraḓo i tshi shuma miṅwaha i sa fhiri miraru. Ri tshi inga kha zwenezwo, ṱhoho dza zwikolo (maphirintsipaḽa) ndi muraḓo ya Khorombusi dza Zwikolo ine i sa tou khethiwa.

Hu shuma vhonnyi kha SGB?

- Vhabebi kana vhaunḓi vha vhagudi vha tshikoloni tshetsho;
- Vhagudisi;
- Vhagudi vha Gireidi 8 na vha gireidi dza nṱha hayo;
- Tshiṱafu tshi si vhagudisi;
- Ṱhoho dza zwikolo (maphirintsipaḽa) zwi tshi edza vhuimo havho sa vhaofisiri; na
- Muraḓo yo tou tiwaho

Ndi vhonnyi vho teaho u vha muraḓo SGB?

Muthu ha tei u vha muraḓo wa Khorombusi ya Tshikolo arali:

- E na vhulwadze ha ṱhohoni nahone zwo bulwa uri nangoho o tou ralo nga khothe yo teaho;
- O vhuya a vhonwa mulandu malugana na vhukhakhi hugede nahone a haṱulelwa (gwevhelwa) u dzula dzhele lwa miṅwedzi i no fhira ya rathi hu si na upfi a nga badela faini kana a vha a sa athu khunyeledza u bandidela khaṱhulo (tshigwevho) yawe yoṱhe; kana a vha e doni ḽa zwikolodo ḽi sa athu phumulwaho; kana
- A vha a si tsha wela kha tshigwada tsha muraḓo ye a vha o i imela nga tshifhinga tsha khetho.

Vhathu vha tshitshavha vha si vhabebi vha vhagudi vha nga vha muraḓo ya SGB?

Ee! SGB i a kona u ta muraḓo ine ya vha na vhukoni kha masia ane a ḓo vhuedza SGB na tshikolo. Muthu muṅwe na muṅwe a no bva tshitshavhani ane a vha na zwikili, vhukoni, dzangalelo na u ḓiimisela u khwiṋisa pfunzo, a nga tiwa. SGB i nga kha ḓi ṱoḓa muthu ane a vha na zwikili zwa u kuvhanganya masheleni, u vhambadza kana zwa khumphiyutha kana mugudiswa wa kale wa henefho ane ṋamusi a vha o bvela phanḓa siani ḽa mabindu. Zwi na ndeme uri ri pfesese uri muraḓo yo tou tiwaho a i na pfanelo dza u vouta, fhedzi-ha vha a kona u ita mishumo ine ya vhuedza tshikolo tshapo.

Khetho i tshimbudzwa nga nḓilaḓe?

Tshivhalo tsha vhabebi tshi tea u fhira tsha iyi miṅwe muraḓo ya SGB ine ya vha na pfanelo dza u vouta.

Vunḓu (phurovintsi) ḽiṅwe na ḽiṅwe ḽo ita mutevhe une wa langa tshivhalo tsha muraḓo kha tshipiḓa tshiṅwe na tshiṅwe tsha SB, ho sedzwa lushaka lwa tshikolo khathihi na tshivhalo tshi vhagudi tshikoloni tshenetsho. Mutevhe uyu ndi tshipiḓa tsha ndayo dza vunḓu.

Ndi muraḓo ifhio i no tea u vha na vhuimo kha SGB?

SGB i tea u nanga vhaofisiri, hu tshi katelwa na Mudzulatshidzulo (Mudzulaphanḓa), Ṱhirezharara na Muṅwaleli. Avha vhathu vha tea u nangiwa muṱanganoni wa u ḓiṅwalisa une wa tea u farwa hu sa athu fhela maḓuvha a 14 tshe SGB ya khethiwa. Ndi muraḓomubebi fhedzi ane a nga kona u nangiwa sa Mudzulatshidzulo wa SBG.

SGB i shuma u swika lini?

Nga nnḓa ha muraḓovhagudi, tshifhinga tsha mushumo tsha muraḓo wa SGB a tsho ngo tea u paḓa miṅwaha miraru. Tshifhinga tsha mushumo tsha muraḓovhagudi na vhaofisiri ndi ṅwaha muthihi.

Khetho i tshimbudzwa nga nḓilaḓe?

Muofisiri wa khetho wa tshikolo u tea u phaḓaladza nḓivhadzo dza mafhungo a u ta vhathu khathihi na u ḓivhadza uri muṱangano wa khetho u ḓo farwa lini. Nḓivhadzo idzi dzi tea u bula datumu (ḓuvha), tshifhinga na fhethu hune muṱangano wa ḓo farelwa hone. Nḓivhadzo dzi tea u phaḓaladzwa maḓuvhani a 21 a no rangela muṱangano. Mabammbiri o ganndiswaho a nḓivhadzo iyi a tea u fhiwa mugudi muṅwe na muṅwe maḓuvhani a 14 a no rangela muṱangano. Vhagudi vha tea u fhirisela nḓivhadzo idzi kha vhabebi vhavho.